

קבלת דבר במרמה - משמעותה והעונש בצידה

מרמה היא טענה עובדתית שקרית. כידוע, דבר שקר כשלעצמו אינו מהווה עבירה פלילית. אולם, כאשר השקר מוביל לפגיעה ברכושו של אדם אחר הרי שמתעורר לחיים האיסור הפלילי. לפיכך, קבלת דבר במרמה הוא כל מצב בו אדם טוען טענה עובדתית שקרית, אם ביודעין ואם במחדל, לצורך הפקת טובת הנאה כלשהיא. למשל: קבלה למקום עבודה מכוח מצב עובדתי שקרי או זיוף מסמכים לצורך זכייה במכרז עסקי. עבירת קבלת דבר במרמה עשויה להיות מכוונת לא רק לפגיעה בקניין, אלא גם לפגיעה בגוף האדם, כגון: אינוס במרמה. החוק קובע עונשי מאסר בפועל של 3 עד 5 שנים לעובר העבירה. עו"ד אסף דוק, מומחה למשפט פלילי, מפרט אודות יסודות עבירת קבלת דבר במרמה ומרכיביה, מה העונשים הקבועים בצידה וכיצד בתי המשפט מתייחסים אליה, וכן מדוע חשוב כל כך להיוועץ בעורך דין פלילי לפני החקירה.

קבלת דבר במרמה היא עבירה שעונשה יכול להגיע לשלוש עד חמש שנות מאסר, בתוספת קנסות. למרות אופיו הפוגעני של כל מעשה רמייה, לא כל אמירה כוזבת מהווה עבירת מרמה, ולא בעבור כל הצגה כוזבת של נתונים ניתן להאשים אדם בקבלת דבר במרמה ולהשית עליו עונשי מאסר וקנסות. יחד עם זאת, המחוקק רואה בקבלת דבר במרמה עבירה חמורה, גם כאשר לא נגרם נזק פיזי או כלכלי לנפגע העבירה, זאת משום הפגיעה הנפשית, הפרת האמון ואופייה המניפולטיבי של העבירה. מהי עבירת קבלת דבר במרמה, מה ההבדל בין שקר לעבירת מרמה, ומה יש לעשות כאשר מוגשת נגדך תביעה בגין קבלת דבר במרמה - על כך ועוד במאמר הבא.

מהי מרמה?

מרמה היא טענה עובדתית שקרית. כידוע, אמירת דבר שקר כשלעצמה אינה מהווה עבירה פלילית. אולם, כאשר טענה עובדתית פוגעת ברכושו של אדם אחר, בגופו, בחירותו ויוצא באלה - הרי שאז מדובר במעשה פלילי שלצדו סנקציה עונשית. רמאות הופכת לעבירת קבלת דבר במרמה כאשר אדם טוען טענות כוזבות על מנת לקבל דבר שאינו זכאי לו, או טובות הנאה שאינן מגיעות לו. זה יכול להיות קבלת המוסר נתונים כוזבים במכרז, אדם המציג מצג שווא לגבי זהותו תוך שהוא מנצל את תמימותם וגונב את דעתם, את ליבם ואת כספם, של אנשים תמימים, מועמד למשרה המציג נתונים כוזבים לגבי הכשרתו וניסיונו, וכן הלאה. החוק קובע הגדרות ברורות לגבי "מרמה" ולגבי טובת הנאה (דבר).

□ **דבר (טובת הנאה)** - מקרקעין, מיטלטלין, טובות הנאה וזכויות. פירושו של דבר שעבירת קבלת דבר במרמה מתקיימת לא רק במקרים בהם הנפגע איבד רכוש או כסף, אלא גם כאשר העברין זכה במוניטין המבוסס על נתונים כוזבים, באמון אותו הפר, או במשרה, תואר או תפקיד שאינם מגיעים לו. כמו כן יצירת אמון כוזב וניצול רגשי או מיני של אדם יכולים להיחשב כעבירת קבלת דבר במרמה, כאשר במקרה זה "דבר" פירושו אמון, יחסי מין, מגורים וכן הלאה.

□ **מרמה** - מידע או טענה שקריים, הנוגעים להווה לעבר או לעתיד, שהמוסר אותם מודע לכך שאינם האמת, או שאינו מאמין כי הם דברי אמת. פירושו של דבר, שבכדי שמעשה ייחשב רמייה, העברין צריך להיות מודע לכך שדבריו אינם אמת, וזאת כיוון שבכך מוכחת כוונה ליצור מצג שווא.

□ **מעשה רמייה** - גרימה לאדם לבצע פעולה שגויה, לטעות, ולהפעיל שיקול דעת לקוי, בניגוד יקבל העברין טובת הנאה או רווח אחר כלשהו. הווה אומר, שגם כאשר מדובר במכרז, משרה, או עסקה, כאשר מעשה הרמייה אינו פוגע בקורבן התרמית, אך גורם לו להפעיל שיקול דעת מוטעה, ובכך להחליט החלטה שגויה, מדובר בעבירת מרמה.

ההבדל בין שקר לעבירת מרמה

כולנו בני אדם, ואף אחד מאיתנו אינו מושלם. אנשים לפעמים מייפים את המציאות, או מצניעים פרטים

שיכולים להציג אותם באופן שלילי, ושקרים לבנים הם חלק מן המארג החברתי ברוב החברות האנושיות. שקר לבן, שנאמר מתוך חוסר ביטחון, חשש להתעמת עם מי שעומד מולך, או רצון להימנע מלפגוע באדם יקר אינו שקול לשקר שנאמר מתוך כוונה לקבלת דבר במרמה. שקר הופך לעבירה כאשר כתוצאה ממנו מקבל העבריין זכויות וטובות הנאה שאינן מגיעות לו או יכל היה לקבלן אילו לא נתפס, כמו כן השקר הופך לעבירה כאשר כתוצאה ממנו אדם פועל בניגוד לטובתו ולאינטרסים שלו, ולטובת האינטרסים של הרמאי.

יסודות עבירת קבלת דבר במרמה

מאוד מפתה לקבל דברים שלא התאמצנו לקבלם ובמרבית המקרים כאשר מצליחים להשיג זאת בייחוד בדרכים מניפולטיביות ואפלות, מאמינים כי אם "זה היה בשקט" סביר להניח שלא ניתפס וזה יוחלק. לדוגמה, אדם המקבל חלקת אדמה שלא ע"פ חוק ואמות המוסר המקובלות, יכול בנקל למצוא את עצמו כחשוד בעבירת קבלת דבר במרמה ותהה הסיבה לכך אשר תהה.

סעיף 415 לחוק העונשין קובע מרמה מהי כך: "מרמה - טענת עובדה בעניין שבעבר, בהווה או בעתיד, הנטענת בכתב, בעל-פה או בהתנהגות, ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמת או שאינו מאמין שהיא אמת". כלומר, כדי לבצע עבירה של קבלת דבר במרמה על האדם **לטעון טענה כוזבת ביודעין**. מכאן, יוצא איפוא שכאשר אדם אינו יודע כי הטענה שטען כוזבת הוא לא עובר כלל על החוק ולא ניתן יהיה להרשיע אותו בעבירה של קבלת דבר במרמה.

עבירת קבלת דבר במרמה מתייחסת לניצול לרעה של המרמה לצורך הפקת טובת הנאה, והיא כוללת כל טענה עובדתית שקרית מנקודת מבטו של טוען הטענה ואין זה משנה אם המרמה נעשתה במכוון או במחדל בדרך של העלמת מידע רלוונטי על-פי דין או חוזה (בהקשר זה ראו ע"פ 1726/91 דגני נ' **מדינת ישראל** וכן ע"פ 3363/98 **קניאז'ינסקי נ' מדינת ישראל**).

היסוד העובדתי הנדרש בעבירה זו הוא קבלת דבר בפועל כתוצאה מפעולת המרמה, לרבות נכסים מוחשיים, נכסים שאינם מוחשיים, זכויות או טובות הנאה מכל סוג שהוא. כלומר, לא ניתן יהיה להרשיע אדם בעבירה של קבלת דבר במרמה אלא אם כן יוכח קשר סיבתי ממש בין פעולת המרמה של אותו אדם לבין קבלתו את "הדבר" מידי המרומה. כמו כן, על המרמה להיות טענה עובדתית ולא טענה אחרת שיש בה משום הבעת דעה אישית או סברה.

דרישת היסוד הנפשי בעבירת קבלת דבר במרמה הינה מודעות להתנהגות, לנסיבות ולאפשרות גרימת התוצאות. היסוד הנפשי ניתן להוכחה גם בדרך של שימוש בחזקת העיוורון המכוון וגם בדרך של שימוש בחזקת כלל הצפיות.

הימנעות ממסירה מידע גם יכולה להיחשב לעבירת מרמה

גם הימנעות ממסירת מידע יכולה להיחשב לעבירת מרמה, אם כתוצאה מכך נפגע העבירה פעל בדרך מסוימת שאינה לטובתו משום שלא נמסר לו כל המידע הנחוץ. העוול הגדול במעשה הרמייה הוא המניפולציה שמבצע העבריין על רגשותיו ויכולת השיפוט של קורבן הרמאות, והניצול הציני של האמון שנתן הנפגע בעבריין. גם כאשר לא נגרמה פגיעה לרכוש או לגוף, אם כתוצאה ממידע כוזב או מניעת מידע נחוץ אדם בחר בחירות שגויות, ופעל בדרכים לא נכונות עבורו, או לא על פי הנהלים והתקנות הנדרשים, הרי שמתקיימת עבירת מרמה, כיוון שנשללו מן האדם חופש הפעולה והבחירה שלו.

מה העונש הצפוי לעובר עבירה של קבלת דבר במרמה?

סעיף 415 לחוק העונשין קובע כי העונש הצפוי לאדם שהורשע בעבירה של קבלת דבר במרמה הוא עד **3 שנות מאסר**. במידה והעבירה בוצעה בנסיבות מחמירות הענישה יכולה להגיע לעד **5 שנות מאסר**. הנסיבות המחמירות אינן מנויות בחוק אלא נקבעות על-פי מידה והיקף נסיבות ביצוע העבירה.

ההבדל בין עבירת המרמה הרגילה לבין קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, הוא הבדל משמעותי מאוד מבחינת התייחסות בתי המשפט והענישה הנלווית לה. בעבירת קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות נוטים בתי המשפט לגזור עונשי מאסר בפועל לתקופות משתנות. עם זאת, ישנה חשיבות לנסיבות המקרה, נסיבותיו של הנאשם, מצבו המשפחתי, עברו הפלילי, תרומתו לחברה ונסיבות נוספות. כל אלו, עשויים לסייע בהפחתת העונש ומזעור הנזק שעשוי להיגרם לנאשם המנהל הליך פלילי בעבירות מרמה.

כאמור, אדם שנמצא אשם בקבלת דבר במרמה צפוי לעונש מאסר שאורכו 3 עד 5 שנות מאסר. חומרת העונש תיגזר מחומרת העבירה, כך למשל כאשר מדובר ברמאות בקנה מידה רחב, במעשה רמאות שתוכנן בקפדנות, או בנושאי משרות רמות שניצלו את מעמדם, תיחשב עבירת מרמה כעבירה חמורה, ובהתאם לכך גזר הדין יחמיר עם הנאשם. בנוסף לעונש המאסר צפוי הנאשם בעבירות מרמה לקנסות ולתשלום פיצויים לנפגעי מעשה הרמאות.

אילו מעשים ייחשבו כקבלת דבר במרמה?

עבירות קבלת דבר במרמה יכולות להביא לפגיעה כלכלית, פיזית ונפשית עצומות לאדם הבודד ולעיתים אף לציבור כולו, ראו לדוגמה את "פרשת הבנק למסחר", ו"פרשת חפציבה". בשונה מעוקץ או הונאה רגילים בה מתגלים הדברים במהרה על-ידי הקורבנות, כאן נמשכת פעולת המרמה לאורך תקופה ארוכה יחסית וכאשר "מתפוצצת" פרשה זו או אחרת, ממדיה נחשפים כמפלצתיים וחמורים הרבה מעבר לכל פרופורציה אפשרית וביטויה המשפטי זוכה לביקורת חריפה יותר מצד גורמי האכיפה והחוק.

אם נרד לעומקה של הפרשנות המשפטית למונח "קבלת דבר במרמה", נוכל לראות כי המחוקק מתייחס לקבלת דבר פיסית שהושג שלא בדרכים נקיות, כמו אדמה, כסף, רכוש, מטלטלין ועוד. על פי ההלכה המשפטית כיום, אין הכרח כי "דבר" יהיה דבר מה חומרי. קרי, הכוונה היא לכל דבר המביא להנאה, או נותן סיפוק, בין אם נפשי ובין אם גופני. בנוסף, "דבר" יכול להיות הישג או יתרון שלא נובע רק מאינטרס כלכלי רכושי אלא גם קיום יחסי מין שנעשו מרצון, אך לא ביושר. אם כך, קבלת דבר במרמה היא מצב שבו אדם טוען טענה כוזבת, מתוכננת מראש במטרה להשיג טובת הנאה או חפץ במרמה, גם אם הצד המרומה כלל לא נפגע עקב כך.

עורך דין המייצג אדם שהוגשה נגדו תביעה בגין קבלת דבר במרמה ישאף להוכיח כי לא נתקיימו התנאים הנדרשים להגדרת מעשיו של הנאשם כקבלת דבר במרמה, הן מבחינת כוונת הנאשם, הן מבחינת הפגיעה שנגרמה לתובע, והן מבחינת הדרך בה פעל הנאשם. כמו כן, במידה ולא יעלה בידו להפריך קיומה של עבירת מרמה, יפעל עורך הדין להוכיח כי מדובר בעבירה שאינה חמורה, ובכך להפחית את העונש שייגזר על הנתבע. בייצוג קורבן מעשה מרמה יפעל עורך הדין להוכחת מידת הנזק שנגרם לקורבן, לפגיעה הנפשית שספג, ולהפרכת האמון. לעיתים ייטב לשני הצדדים להגיע לעסקת טיעון ולסיים את התהליך. לניסיונו, לכישוריו המקצועיים, ולמומחיותו של עורך הדין השפעה מכרעת על התוצאה הסופית של המשפט, ולכן יש לפנות לעורך דין מנוסה בעל רקורד של הצלחות בתחום.

אם הואשמת בעבירת מרמה, יש לפנות לעורך דין פלילי בהקדם האפשרי. במקרה והוגשה נגדך תביעה בגין עבירת מרמה, עורך דין פלילי מומחה בתחום יוכל לעזור לך להוכיח את חפותך, או לחלופין להפחית את חומרת העונש שייגזר עליך. משרד עורכי דין אסף דוק הוא משרד בעל מוניטין וניסיון העוסק בייצוג נאשמים במשפט פלילי, וייצג אותך בבית המשפט במקצועיות לטובתך המירבית.

זמנת לחקירה בחשד לקבלת דבר במרמה? אל תוותר על זכותך להיוועץ בעורך דין טרם החקירה

עבירות מרמה מטופלות לרוב על ידי יחידת ההונאה של המשטרה במחוז הרלוונטי. גם אם אתה אדם נורמטיבי, זה ששומר על החוק, לא מעשן, לא שותה, זה שנוהג עם שתי הידיים על ההגה ותמיד שם חגורה, עובד בעבודה מסודרת, בעל משרה מכובדת, לעיתים אפילו ידוע בציבור, משתדל לכבד את הזולת ולא לעבור על החוק - פתאום, ביום בהיר אחד וללא הכנה מוקדמת אתה יכול למצוא את עצמך בנקל תחת [חקירה משטרתית](#) בגין חשד בלבד למעשה שביצעת לכאורה, ומכאן העלילה יכולה רק להסתבך אם לא תשמור על כלל היסוד האחד - [התייעצות עם עורך דין פלילי טרם החקירה](#). לכן, כדאי להתכונן לחקירה ברצינות רבה, אף אם אתה בטוח בצדקתך. חשוב לקבל ייעוץ לפני חקירה מטעם עורך דין פלילי מנוסה ללא קשר למסגרת שבה היא נערכת. החקירה היא השלב הראשון בהליך, בין אם הוא הליך פלילי, אזרחי, צבאי ו/או משמעותי. לפעמים האמת היא פתלתלה ומעורבות האדם אינה כפי שהוא סבור מראש. החוקרים ינסו למשוך אותו במילים, לשכנע אותו על מעורבותו ולאסוף עדויות וראיות.

יש לדעת כיצד להיערך לחקירה בתבונה, הן מבחינת מידע וזכויות אזרחיות וכלה בטקטיקות של חקירה וכיצד להתגונן בפניהם. הניסיון מוכיח כי אדם שקיבל ייעוץ מקצועי עוד לפני החקירה, לא איבד את שלותו, יכול היה לענות על השאלות בקור רוח ופעמים רבות הדבר היטה את הכף לטובתו. גם אם מדובר בנחקר

שבוודאות אשם, הרי החקירה משמעותית מאוד להמשך ההליך שיבוא לאחר מכן, וכל דבר שייאמר בחקירה עלול להשפיע על עתידו.

עבירת קבלת דבר במרמה הינה עבירה מורכבת ביותר אשר ראויה להיבחן היטב על-ידי עורך דין פלילי מנוסה מתחום [עבירות מרמה והונאה](#). זכור, כל אמירה, תגובה או הודאה בזמן החקירה - גורליים להמשך ההליך הפלילי נגדך. משכך, כל מה שתאמר בחקירתך עשוי לשמש נגדך בבית המשפט, ומה שהיית אמור לציין במהלך החקירה ולא ציינת - **לא תוכל לטעון במועד מאוחר יותר**, שכן ידובר בגרסה כבושה שמשקלה הראייתי נמוך למדי לדעת בתי המשפט.

נוכח חשיבותה הרבה של החקירה ונוכח ההשלכות מרחיקות הלכת שעשויות להיות לה על המשך ניהול ההליך נגדך, חשוב שתיוועץ עם [עורך דין פלילי](#) מנוסה טרם החקירה. דע - כי התייעצות משפטית עוד בטרם הגעתך לחקירה עדיפה על פני יעוץ בדיעבד ותיקון טעויות שנעשו במהלך החקירה.

חשיבות איכות הייצוג המשפטי בהתמודדות עם כתב אישום בגין קבלת דבר במרמה

[כתב אישום](#) פלילי מוגש לבית המשפט השלום או לבית המשפט המחוזי ומייחס לנאשם ביצוע עבירה פלילית של קבלת דבר במרמה. עסקינן בעבירה חמורה ולצידה עונשי מאסר ממושכים.

בכל מקרה ובו אתה חשוד או מואשם בעבירת קבלת דבר במרמה, עליך להיעזר בעורך דין פלילי מנוסה שיידע כיצד לנווט בין האפשרויות השונות שהחוק מאפשר לו ויפעל ככל האפשר לביטול ההליך הפלילי נגדך או לכל הפחות יחתור לסיימו במינימום נזק עבורך. ככל שתקדים לפנות לייצוג משפטי מקצועי כך יגדל הסיכוי [לבטל את כתב האישום](#), להוביל לתיקון כתב האישום, לקדם אפשרות של זיכוי מעבירת קבלת דבר במרמה או להשיג עסקת טיעון מקלה.

[הדין הפלילי](#) סבוך, מורכב ומאפשר טווח פעולה רחב. כמעט כל אחד מהשלבים בהליך הפלילי יכול להוות שלב יציאה ממנו ולהיפך, מניעת יציאה ממנו. היוועצות בעורך דין הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך הפלילי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך ביעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שסייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

צוות עורכי הדין שלנו, ביניהם גם יוצאי הפרקליטויות השונות ורשויות האכיפה, פועל במקצועיות ומסירות על מנת ולהגן על זכויותיך. המשרד מונה צוות אנשים מוכשר וייחודי המתורגל בחשיבה "מחוץ לקופסה" למציאת פתרונות מקוריים ופועל תמיד למען לקוחותיו ללא מורא ובנאמנות, תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצון המטופל. במידה וזומנת לחקירת משטרה או הוגש נגדך כתב אישום בעבירת קבלת דבר במרמה, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}